

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkýň 1/ **PhDr. T K**, bývajúcej v Č, 2/ **RNDr. M P** bývajúcej v H, 3/ **V K**, bývajúcej v B, všetkým zastúpeným JUDr. E K, advokátkou so sídlom v B, proti žalovanému **Ing. V S**, bývajúcemu v B, zastúpenému JUDr. J G, advokátom so sídlom v B, **o ochranu osobnosti**, vedenej na Okresnom súde Brezno pod sp. zn. 1 C 29/2001, na dovolanie žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 27. júna 2007 sp. zn. 15 Co 41/2007, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a .**

Žalovaný je povinný zaplatiť žalobkyniam 1/ až 3/ trovy dovolacieho konania vo výške 4 450 Sk na účet JUDr. E K, advokátky so sídlom v B, vedený v T, a.s. pod číslom X, do troch dní.

O d ô v o d n e n i e :

Okresný súd Brezno rozsudkom z 23. júna 2003 č.k. 1 C 29/2001-225 uložil žalovanému povinnosť zdržať sa v budúcnosti verejných tvrdení, že žalobkyne 1/, 2/, 3/ sú zodpovedné za smrť jeho syna M. Žalovaného ďalej zaviazal v lehote 15 dní zaslať žalobkyniam a riaditeľovi Gymnázia J P G, na adresu Gymnázia J písomné ospravedlnenie nasledovného znenia: „Dňa 4.9.2000 som v budove Gymnázia J rozdával text, z ktorého vyplývalo, že pani učiteľky K, P a K šikanujú deti a spoluobvinil som ich zo smrti svojho syna M. Uvádzam, že k tomuto tvrdeniu som nemal žiadne hodnoverné podklady. Pani učiteľke V K, pani učiteľke M P a pani učiteľke T K sa týmto ospravedlňujem. I S, podpis.“ Zároveň súd prvého stupňa uložil žalovanému povinnosť v lehote 3 dní zaplatiť žalobkyniam 1/, 2/, 3/ nemajetkovú ujmu v sume 50 000 Sk každej zvlášť a nahradiť im trovy konania vo výške 30 504 Sk na účet ich právnej zástupkyne JUDr. E K. Vo zvyšku žalobu zamietol. Na základe vykonaného dokazovania dospel k záveru, že žaloba je dôvodná len v tej časti, v ktorej sa žalobkyne domáhali ochrany osobnosti v súvislosti s rozširovaním otvoreného listu distribuovaného verejne v budove gymnázia dňa 4. septembra 2000, pretože v prípade posudzovaného výroku

musel súd prvého stupňa konštatovať, že ide o tvrdenie, ktorého pravdivosť sa nepotvrdila ani počas trestného konania, ani vykonanou inšpekciou a ani v priebehu dokazovania v súdnom konaní. Ako primeranú nemajetkovú ujmu považoval prvostupňový súd náhradu 50 000 Sk pre každú zo žalobkýň a žalobu nad túto sumu, keďže žalobkyne požadovali náhradu 200 000 Sk pre každú z nich, zamietol. Pri rozhodovaní o náhrade nemajetkovej ujmy v peniazoch posudzoval rôzne okolnosti prípadu, a to v prvom rade smrť M, ktorú vyhodnotil ako tragickú udalosť na strane žalovaného, spočívajúcu v strate dieťaťa. Zároveň však súd konštatoval, že konanie žalovaného vybočilo z rámca a nemožno ho považovať za impulzívne, najmä v nasledujúcich mesiacoch po tragédii, spočívajúce v iniciovaní inšpekcie v gymnázium, jeho verejné prejavy vo verejnooznamovacích prostriedkoch, v listoch adresovaných rôznym osobám a inštitúciám, pričom kampanovitosť jeho konania už neposúdil ako bezprostrednú a impulzívnu reakciu na smrť syna. Za dôležitú okolnosť, za ktorej došlo k porušeniu práva na ochranu osobnosti žalobkýň, považoval najmä všetky prejavy žalovaného, ktorými uvedený otvorený list sprevádzal. Rozhodnutie o náhrade trov konania odôvodnil poukazom na ustanovenie § 142 ods. 2 O.s.p.

Krajský súd v Banskej Bystrici na odvolanie žalovaného rozsudkom zo 4. februára 2004 sp. zn. 15 Co 284/2003 rozsudok okresného súdu v napadnutej časti o povinnosti žalovaného zdržať sa v budúcnosti verejných tvrdení, že žalobkyne sú zodpovedné za smrť jeho syna M, zamietol. V napadnutej časti o povinnosti žalovaného zaslať list určeného znenia a o náhrade nemajetkovej ujmy rozsudok okresného súdu potvrdil a v časti o trovách konania ho zmenil tak, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania. Zároveň vyslovil, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov odvolacieho konania. Pokiaľ súd prvého stupňa uložil žalovanému povinnosť zdržať sa v budúcnosti verejných tvrdení, že žalobkyne 1/ až 3/ sú zodpovedné za smrť jeho syna M, bol toho názoru, že tento výrok rozsudku je nadbytočný, pretože pred súdom prvého stupňa bolo preukázané, že prejavy žalovaného voči žalobkyniam boli skončené koncom roku 2000. Ani žalobkyne neuvádzali opakované ataky zo strany žalovaného, a preto vzhľadom na odstup času považoval odvolací súd za zbytočné takúto povinnosť žalovanému určovať, keď žiadne verejné tvrdenia od toho času neurobil. Čo sa týka výroku rozsudku prvostupňového súdu, ktorým žalovanému uložil povinnosť zaslať žalobkyniam a riaditeľovi Gymnázia J list znenia uvedeného vo výrokovej časti rozsudku, v tejto časti považoval rozsudok súdu prvého stupňa za vecne správny a v odôvodnení svojho rozhodnutia sa stotožnil s dôvodmi uvádzanými súdom prvého stupňa, keď bolo toho názoru, že kritike žalovaného na nepedagogický prístup učiteľov Gymnázia J chýbala vecnosť

a konkrétnosť, nakoľko sa neoprela o žiadny konkrétny fakt a zostala len vo všeobecnej rovine. Keďže list žalovaného adresovaný pedagogickému zboru Gymnázia J verejne obvinil zo spoluúčasti na samovraždách študentov celý pedagogický zbor, aj odvolací súd považoval za vhodné, aby list, ktorý má žalovaný zaslať žalobkyniam, adresoval aj riaditeľovi Gymnázia J ako určitú satisfakciu všetkým učiteľom uvedenej školy, vzhľadom na nepravdivé výroky žalovaného uvedené v tomto liste. Súhlasne s okresným súdom bol aj odvolací súd toho názoru, že priznaná čiastka nemajetkovej ujmy v peniazoch 50 000 Sk pre každú zo žalobkýň je primeraná, vzhľadom k okruhu osôb, ku ktorým sa slovné prejavy žalovaného mohli dostať, ako aj na veľkosť spôsobenej ujmy k tomu, že nedošlo k úplnému zneváženiu žalobkýň, ich ďalšiemu pôsobeniu, k nedôvere rodičov ostatných žiakov, ktorá nebola spochybnená, či iné následky, ako aj k okolnostiam, za ktorých došlo k porušeniu práva zo strany žalovaného (smrť jeho syna). Preto aj v tejto časti odvolací súd rozsudok okresného súdu potvrdil. O trovách konania rozhodol podľa § 224 ods. 1, 2 O.s.p. a § 142 ods. 2 O.s.p. a vzhľadom asi na polovičný úspech každého z účastníkov vyslovil, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov prvostupňového konania. O trovách odvolacieho konania rozhodol z tých istých dôvodov tak, že žiaden z účastníkov nemá právo na ich náhradu.

Na základe mimoriadneho dovolania generálneho prokurátora Slovenskej republiky Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudkom z 22. novembra 2005 sp. zn. 1 M Cdo 4/2005 rozsudok Okresného súdu Brezno z 23. júna 2003 č.k. 1 C 29/2001-225 vo výroku, ktorým bol žalovaný zaviazaný v lehote 15 dní od právoplatnosti tohto rozsudku zaslať žalobkyniam 1/, 2/, 3/ a riaditeľovi Gymnázia J P G písomné ospravedlnenie v znení uvedenom vo výroku tohto rozsudku, ako aj v časti, v ktorej bol zaviazaný zaplatiť žalobkyniam 1/, 2/, 3/ nemajetkovú ujmu v sume 50 000 Sk každej zvlášť a rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 4. februára 2004 sp. zn. 15 Co 284/2003 v časti, v ktorej bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa o povinnosti žalovaného zaslať list určeného znenia a o náhrade nemajetkovej ujmy, ako aj v súvisiacom výroku o náhrade trov prvostupňového a odvolacieho konania zrušil a vec v rozsahu zrušenia vrátil Okresnému súdu Brezno na ďalšie konanie. Vo zvyšku mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora Slovenskej republiky zamietol. Dovolací súd tak rozhodol majúc za to, že z odôvodnení rozhodnutí súdov nižších stupňov nevyplýva, akú kvalifikovanú ujmu u žalobkýň zásah žalovaného do práva na ochranu ich osobnosti skutočne vyvolal, a preto záver súdu o primeranosti náhrady nemajetkovej ujmy vo výške určenej odvolacím súdom považoval za predčasný, nakoľko nebolo preukázané splnenie všetkých podmienok uvedených v § 13 ods. 3 Občianskeho

zákonníka pre priznanie tohto uplatneného nároku. Ďalej poukázal na tú skutočnosť, že z vykonaného dokazovania vyplýva, že listy boli žalovaným adresované pedagogickému zboru Gymnázia J, ako aj študentom tohto gymnázia a že tieto listy nerozširoval len samotný žalovaný ale aj jeho dvaja plnoletí synovia. V tomto smere vyčítal súdom, že túto nespornú skutočnosť v súvislosti s uloženou povinnosťou zaslania ospravedlnenia žalobkyniam, nezohľadnili a nijako ju nevyhodnotili. Súčasne sa mu javilo neadekvátnym zaslanie ospravedlnenia riaditeľovi Gymnázia J z dôvodu, že jeden z listov, distribuovaním ktorého malo dôjsť k neoprávnenému zásahu do osobnostných práv žalobkýň, bol adresovaný nie riaditeľovi, ale pedagogickým pracovníkom gymnázia. Z týchto dôvodov považoval mimoriadne dovolanie čo do uloženia povinnosti žalovanému zaslať list určeného znenia (ospravedlnenie) a čo náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch za dôvodné, a preto v tejto časti zrušil rozsudky súdov oboch stupňov. Mimoriadne dovolanie v časti, pokiaľ smerovalo proti výrokom rozsudkov oboch súdov o zamietnutí žaloby, zamietol z dôvodu nedostatku jeho procesnej prípustnosti, pretože žalovaný, ktorý podal podnet na podanie tohto mimoriadneho opravného prostriedku, nebol týmito výrokmi negatívne dotknutý na svojich právach.

V priebehu ďalšieho konania pred Okresným súdom Brezno, ktorému bola vec vrátená na ďalšie konanie, žalobkyne písomným podaním z 5. októbra 2006 navrhli zmenu žaloby tak, že žiadali, aby žalovanému bola uložená povinnosť v lehote 15 dní zaslať žalobkyniam 1/ až 3/ písomné ospravedlnenie tohto znenia: „Dňa 4.9.2000 som v budove Gymnázia J rozdával text, z ktorého vyplývalo, že pani učiteľky V K, M P a T K šikanujú deti a spoluobvinil som ich zo smrti svojho syna M. Uvádzam, že k tomuto tvrdeniu som nemal žiadne hodnoverné podklady. Pani učiteľke V K, M P a T K sa týmto ospravedlňujem. I S, podpis.“, ako i zaplatiť im nemajetkovú ujmu v peniazoch v sume 50 000 Sk každej zvlášť a nahradiť im trovy konania.

Okresný súd Brezno uznesením zo 7. decembra 2006 č.k. 1 C 29/2001-366 zastavil z dôvodu čiastočného späťvzatia žaloby konanie v časti náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch v sume 150 000 Sk pre každú zo žalobkýň a rozsudkom z toho istého dňa č.k. 1 C 29/2001-369 uložil žalovanému povinnosť v lehote 15 dní zaslať žalobkyniam písomné ospravedlnenie tohto znenia: „Dňa 4.9.2000 som v budove Gymnázia J rozdával text, z ktorého vyplývalo, že pani učiteľky V K, M P a T K šikanujú deti a spoluobvinil som ich zo smrti svojho syna M. Uvádzam, že k tomuto tvrdeniu som nemal žiadne hodnoverné

podklady. Pani učiteľke V K, M P a T K sa týmto ospravedlňujem. I S, podpis.“. Zároveň uložil žalovanému povinnosť v tej istej lehote zaplatiť žalobkyniam 1/, 2/, 3/ nemajetkovú ujmu v sume 50 000 Sk každej zvlášť a v lehote 3 dní nahradiť im trovy konania vo výške 4 500 Sk každej z nich a 21 907,50 Sk na účet ich právnej zástupkyne JUDr. E K. V odôvodnení rozsudku uviedol, že otvorené listy adresované jednak pedagogickému zboru Gymnázia J ako i študentom tohto gymnázia, ktoré boli 4. septembra 2000 verejne rozširované v budove, obsahovali tvrdenia, ktorých pravdivosť sa nepotvrdila ani počas trestného konania, ani vykonanou inšpekciou a ani v priebehu dokazovania vykonaného v konaní pred súdom. Obsah listov bol difamujúci a vo vzťahu k žalobkyniam neoprávnený. Mal za to, že týmto konaním žalovaný zasiahol do osobnostných práv žalobkýň chránených Občianskym zákonníkom. Preto žalovanému uložil povinnosť sa žalobkyniam ospravedlniť. Vzhľadom na konanie žalovaného a všetky jeho verejné prejavy, ktorými uvedený otvorený list sprevádzal, ospravedlnenie nepovažoval za postačujúce a priznal žalobkyniam aj náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. Za primeranú nemajetkovú ujmu považoval náhradu vo výške 50 000 Sk pre každú zo žalobkýň. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 2 O.s.p.

Na odvolanie žalovaného Krajský súd v Banskej Bystrici rozsudkom z 27. júna 2007 sp. zn. 15 Co 41/2007 napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil vo výroku o povinnosti žalovaného zaslať žalobkyniam písomné ospravedlnenie v znení uvedenom v rozsudku prvostupňového súdu, zmenil vo výroku o náhrade nemajetkovej ujmy v peniazoch tak, že žalobu zamietol. Žiadnemu z účastníkov nepriznal právo na náhradu trov konania. Odvolací súd zhodne so súdom prvého stupňa bol toho názoru, že uvedením nepravdivých tvrdení v otvorenom liste adresovanom Gymnázium J a jeho študentom a publikáciou neprípustných hodnotiacich úsudkov o žalobkyniach, ktoré boli učiteľkami jeho nebohého syna, bolo zasiahnuté do osobnostných práv žalobkýň chránených § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka. Preto v časti ospravedlnenia ako primeraného zadosťučinenia v zmysle § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka považoval rozsudok súdu prvého stupňa za vecne správny. Nestotožnil sa však so záverom súdu prvého stupňa, že v prejednávanej veci sú splnené podmienky, za ktorých je možné žalobkyniam priznať aj náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. Za dostačujúce považoval poskytnutie morálnej satisfakcie formou ospravedlnenia, nakoľko žalobkyne nepreukázali, že by bola znížená ich občianska bezúhonnosť, česť, vážnosť a dôstojnosť v spoločnosti v značnej miere tak ako to predpokladá ustanovenie § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka. Keďže žalobkyne v tomto

smere neuniesli dôkazné bremeno, rozsudok súdu prvého stupňa, pokiaľ žalobkyniam priznal náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, zmenil a žalobu zamietol. O náhrade trov konania rozhodol podľa § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 2 O.s.p. vzhľadom na čiastočný úspech účastníkov v konaní.

Uvedený rozsudok napadol dovolaním žalovaný, jeho prípustnosť odôvodnil ustanovením § 238 ods. 2 O.s.p. a dôvodnosť ustanovením § 241 ods. 2 písm. b/ a c/ O.s.p. Namietal, že súdy nerešpektovali právny názor Najvyššieho súdu Slovenskej republiky už vysloveného v tejto veci, ako i že odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu nie je v súlade s § 157 ods. 1, 2 O.s.p., keď v ňom nie sú spomenuté dôkazy, potvrdzujúce hodnotiaci úsudok žalovaného, napr. o šikane na škole, nespravodlivom hodnotení syna žalovaného a pod. V ďalšej časti dovolania podrobne rozobral kolíziu práva na slobodu prejavu s právom na ochranu osobnosti z aspektu čl. 10 ods. 1, čl. 17 Listiny základných práv a slobôd, čl. 10 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, čl. 19, čl. 26 Ústavy Slovenskej republiky. Na základe uvedeného žiadal, aby dovolací súd zrušil rozsudok odvolacieho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Žalobkyne vo vyjadrení k dovolaniu žalovaného uviedli, že dovolanie nie je v danej veci prípustné. Odôvodnenie prípustnosti dovolania žalovaným ustanovením § 238 ods. 2 O.s.p. bez uvedenia, v ktorej konkrétnej časti sa tak malo stať, považovali za vágne a nekonkrétne, ktoré nenapĺňa zákonné predpoklady obsahu dovolania podľa § 241 ods. 1 O.s.p. Trvali na tom, že súdy nižších stupňov rešpektovali názor odvolacieho súdu a pri svojom rozhodnutí sa od neho neodchýlili. Navrhli preto dovolanie „zamietnuť“.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), ktorý je zastúpený advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), skúmal bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) najskôr to, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré týmto opravným prostriedkom možno napadnúť.

Dovolanie žalovaného smeruje proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorý obsahuje viacero výrokov. Keďže dovolateľ nespresnil, proti ktorým výrokom dovolanie (ne)smeruje a napadnutý rozsudok žiadal (ako celok) zrušiť, dovolací súd vychádzal z toho, že v dovolaní

prejavil vôľu, aby dovolací súd preskúmal správnosť všetkých výrokov rozsudku odvolacieho súdu. Dovolanie žalovaného nie je však v celom rozsahu procesne prípustné.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

Podľa § 238 ods. 1 O.s.p. dovolanie je tiež prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudku súdu prvého stupňa vo veci samej.

Prípustnosť dovolania má vo všeobecnosti stránku objektívnu a subjektívnu.

Objektívna stránka sa nevzťahuje na osobu konkrétneho dovolateľa a zohľadňuje (len) vecný aspekt tohto opravného prostriedku – či smeruje proti rozhodnutiu vykazujúcemu zákonné znaky rozhodnutia, proti ktorému je dovolanie prípustné (objektívna prípustnosť dovolania je vymedzená ustanoveniami § 236 až § 239 O.s.p., určujúcimi podmienky, v prípade splnenia ktorých je dovolanie prípustné).

Subjektívna stránka prípustnosti dovolania sa naopak viaže na osobu konkrétneho dovolateľa a zohľadňuje osobný aspekt toho, kto podáva dovolanie – či je u neho daný dôvod, ktorý ho oprávňuje podať dovolanie (hoci aj proti rozhodnutiu objektívne napadnuteľnému týmto opravným prostriedkom). Takým dôvodom je skutočnosť, že rozhodnutím odvolacieho súdu bol dovolateľ po procesnej stránke negatívne dotknutý a bola mu spôsobená ujma dopadajúca na jeho pomery.

Záver o tom, že podané dovolanie je prípustné, predpokladá zaujatie záveru o jeho oboch stránkach jeho prípustnosti (tak objektívnej, ako aj subjektívnej), posúdenie subjektívnej prípustnosti dovolania ale vo všeobecnosti predchádza posúdeniu objektívnej prípustnosti dovolania. Ak dovolací súd dospeje k záveru, že dovolateľ nie je z určitého dôvodu subjektívne oprávnený podať dovolanie, nie je potrebné ďalej skúmať, či jeho dovolanie smeruje proti rozhodnutiu vykazujúcemu znaky niektorého z rozhodnutí uvedených v § 236 až § 239 O.s.p.

V danom prípade je dovoláním napadnutý aj výrok rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený prvostupňový rozsudok tak, že žaloba o náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch

bola zamietnutá. Pri skúmaní subjektívnej stránky prípustnosti dovolania bolo potrebné vziať na zreteľ to, že žalovaný z procesného hľadiska (ktoré je v tomto zmysle rozhodujúce) nemôže byť negatívne dotknutý rozhodnutím zamietajúcim proti nemu smerujúcu žalobu. Keďže v danom prípade dovolateľ po (rozhodujúcej) procesnej stránke nebol negatívne dotknutý napadnutým výrokom rozsudku, z procesného hľadiska mu týmto výrokom nebola spôsobená ujma na jeho pomeroch (viď aj rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 27. januára 1998 sp. zn. 1 Cdo 92/97 uverejnený pod č. 50/1999 v Zbierke rozhodnutí a stanovísk súdov Slovenskej republiky a tiež rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 7. júla 1992 sp. zn. 1 Cdo 28/92 publikované pod č. 40/1993 v Zbierke rozhodnutí a stanovísk súdov Slovenskej republiky).

S prihliadnutím na vyššie uvedený výklad dovolacieho súdu o objektívnej a subjektívnej stránke prípustnosti dovolania dospel dovolací súd k záveru, že i keď je dovolanie v danej veci z objektívneho hľadiska prípustné (smeruje proti výroku rozsudku odvolacieho súdu, ktorý vykazuje znaky rozsudku uvedeného v § 238 ods. 1 O.s.p.), predsa len dovolateľ nie je subjektívne oprávnený napadnúť ho dovolaním.

Z uvedeného dôvodu dospel dovolací súd k záveru, že dovolanie v danom prípade podáva ten, kto na dovolanie nie je (subjektívne) oprávnený. Vzhľadom na to Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie žalovaného proti zmeňujúcemu výroku rozsudku odvolacieho súdu o zamietnutí žaloby na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch odmietol (§ 243b ods. 4 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. b/ O.s.p.).

Žalovaný podal dovolanie aj proti výroku odvolacieho súdu, ktorým potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa o uložení povinnosti žalovaného zaslať žalobkyniam písomné ospravedlnenie. V tejto časti žalovaný dovolaním napadá rozsudok odvolacieho súdu, ktorý nevykazuje znaky uvedené v § 238 ods. 1 O.s.p. (nejde o zmeňujúci rozsudok) a v § 238 ods. 3 O.s.p. (smeruje proti potvrdzujúcemu rozsudku, vo výroku ktorého odvolací súd nevyslovil prípustnosť dovolania).

Zostávalo posúdiť, či dovolanie nie je prípustné podľa § 238 ods. 2 O.s.p. Uvedené ustanovenie pripúšťa dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci. Dovolateľ na odôvodnenie prípustnosti dovolania podľa tohto ustanovenia uviedol, že odvolací súd

nerespektoval záväzný právny záver, ktorý v prejednávanej veci vyslovil Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací v rozsudku z 22. novembra 2005 zn. 1 M Cdo 4/2005. Týmto rozsudkom dovolací súd zrušil rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici zo 4. februára 2004 sp. zn. 15 284/2003 ako i rozsudok Okresného súdu Brezno z 23. júna 2003 č.k. 1 C 29/2001-225 v časti týkajúcej povinnosti žalovaného zaslať žalobkyniam a riaditeľovi Gymnázia J písomné ospravedlnenie určeného znenia a v časti náhrady nemajetkovej ujmy a vec v rozsahu zrušenia vrátil Okresnému súdu Brezno na ďalšie konanie s odôvodnením, že rozhodnutia sú predčasné a založené na neúplných skutkových zisteniach.

Ustanovenie § 238 ods. 2 O.s.p. pripúšťa dovolanie proti rozsudku odvolacieho súdu vtedy, ak odvolací súd nerespektoval záväzný právny názor dovolacieho súdu, ktorý vyslovil v danej veci. Táto procesná situácia ale nastáva výhradne vtedy, ak dovolací súd vysloví svoj právny názor (v zrušujúcom rozhodnutí) ako kategorický právny pokyn (napr. ktorý právny predpis má byť aplikovaný a ako konkrétne ho treba interpretovať). Z tohto hľadiska za záväzný právny názor v zmysle § 238 ods. 2 O.s.p. nemožno považovať pokyny dovolacieho súdu na ďalší postup súdov po procesnej stránke (napr. na doplnenie dokazovania za účelom zistenia skutkového stavu), ale ani odvolacím súdom vyslovené úvahy inej než procesnej povahy, ktoré mali slúžiť len ako námet na ďalšie zameranie pozornosti súdu prvého stupňa bez znakov kategorického právneho pokynu či bezpodmienečného právneho príkazu, ako treba vec rozhodnúť. Pokiaľ dovolací súd svoje úvahy takto neformuluje, nejde o záväzný právny názor v zmysle § 238 ods. 2 O.s.p.

V posudzovanej veci dovolací súd svoj skorší zrušujúci rozsudok odôvodnil tým, že výsledky vykonaného dokazovania nedávali dostatočný podklad pre rozhodnutie odvolacieho súdu, a pokiaľ tento vyhovel žalobe, rozhodol predčasne. Dovolací súd poukázal na smer, akým by sa malo ďalšie konanie uberať a ktoré skutočnosti by mali byť ešte objasnené, jeho závery zaujaté v tomto rozhodnutí ale nemajú znaky vyššie uvedeného imperatívu. Prípustnosť dovolania žalovaného proti potvrdzujúcemu výroku rozsudku odvolacieho súdu preto nemožno vyvodit' ani z § 238 ods. 2 O.s.p.

Podané dovolanie proti výroku odvolacieho súdu, ktorým potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa o uložení povinnosti žalovaného zaslať žalobkyniam písomné ospravedlnenie určeného znenia, by mohlo byť procesne prípustné, len ak by konanie, v ktorom bol vydaný napadnutý rozsudok, bolo postihnuté niektorou zo závažných procesných väd uvedených v § 237 O.s.p.

Povinnosť skúmať, či konanie nie je zaťažené niektorou z nich, vyplýva pre dovolací súd z ustanovenia § 242 ods. 1 O.s.p. Dovolací súd sa preto neobmedzil len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 238 O.s.p., ale sa zaoberal aj otázkou, či konanie nie je postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 O.s.p. Toto ustanovenie pripúšťa dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vtedy, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát.

Vady konania v zmysle § 237 O.s.p. neboli v dovolaní namietané a v dovolacom konaní nevyšli najavo. Prípustnosť dovolania preto nemožno vyvodiť ani z tohto ustanovenia.

Žalovaný v dovolaní namieta, že napadnutý rozsudok odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

Nesprávne právne posúdenie veci je síce relevantným dovolacím dôvodom, samo o sebe ale prípustnosť dovolania nezakladá (nemá základ vo vade konania v zmysle § 237 O.s.p. a nespôsobuje zmätočnosť rozhodnutia). I keby tvrdenia dovolateľa boli opodstatnené (dovolací súd ich z uvedeného aspektu neposudzoval), dovolateľom vytýkaná skutočnosť by mala za následok vecnú nesprávnosť napadnutého rozsudku, nezakladala by ale prípustnosť dovolania v zmysle § 237 O.s.p. V dôsledku toho by posúdenie, či odvolací súd (ne)použil správny právny predpis a či ho (ne)správne interpretoval alebo či zo správnych skutkových záverov vyvodil (ne)správne právne závery, prichádzalo do úvahy až vtedy, keby dovolanie bolo procesne prípustné. O taký prípad ale v prejednávanej veci nešlo.

Z hľadiska dovolateľom tvrdenej existencii tzv. inej vady konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p. treba uviesť, že dovolací súd môže pristúpiť k posúdeniu opodstatnenosti tvrdenia o tomto dovolacom dôvode až vtedy, keď je dovolanie z určitého zákonného dôvodu prípustné (o tento prípad ale v prejednávanej veci nejde). Vada tejto povahy je síce relevantným dovolacím dôvodom, ktorý možno uplatniť v procesne prípustnom dovolaní, sama osebe (i keby k nej skutočne došlo) ale prípustnosť dovolania nezakladá. Či už teda konanie, v ktorom bolo vydané napadnuté rozhodnutie, bolo alebo nebolo postihnuté procesnou vadou v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p. (pozn.: dovolací súd napadnuté rozhodnutie z tohto aspektu neposudzoval), nejde o dôvod, ktorý by zakladal prípustnosť dovolania v zmysle § 237 O.s.p.

Z týchto dôvodov dospel Najvyšší súd Slovenskej republiky k záveru, že v prejednávanej veci je dovolanie žalovaného proti potvrdzujúcemu výroku rozsudku odvolacieho súdu procesne neprípustné. So zreteľom na to opravný prostriedok žalovaného aj v tejto časti odmietol podľa § 243b ods. 4 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. ako dovolanie smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému je neprípustné. Pritom, riadiac sa právnou úpravou odvolacieho konania, nezaoberal sa vecnou správnosťou napadnutého rozsudku odvolacieho súdu.

V dovolacom konaní (procesne) úspešným žalobkyniam vzniklo právo na náhradu trov odvolacieho konania proti žalovanému, ktorý úspech nemal (§ 243b ods. 4 O.s.p. a § 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 142 ods. 1 O.s.p.). Úspešné účastníčky v dovolacom konaní podali návrh na uloženie povinnosti nahradiť jej trovy tohto konania spolu s ich vyčíslením (§ 243b ods. 4 O.s.p. v spojení s § 151 ods. 1 O.s.p.). Dovolací súd im priznal náhradu, ktorá spočíva v odmene advokáta za právnu službu, ktorú poskytol vypracovaním vyjadrenia k dovolaniu žalovaného [5. septembra 2007 (§ 14 ods. 1 písm. c/ vyhlášky č. 655/2004 Z.z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb)]. Sadzbu tarifnej odmeny určil podľa § 11 ods. 1 v spojení s § 13 ods. 3 tejto vyhlášky vo výške 3 291 Sk, čo s náhradou výdavkov za miestne telekomunikačné výdavky a miestne prepravné vo výške jednej stotiny výpočtového základu [§ 1 ods. 3 a § 16 ods. 3 vyhlášky (t.j. 3 x 178 Sk)] a daňou z pridanej hodnoty vo výške 625 Sk (19 % z odmeny advokáta v zmysle § 18 ods. 3 vyhlášky) predstavuje spolu 4 450 Sk.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 14. februára 2008

JUDr. Daniela Sučanská, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: